

گامی جهت شناخت امام زمان(عج) ویژه دانشجویان

سال تولد حضرت مهدی (عج)

امام زمان (عج) آخرین امام شیعیان در ۱۵ ماه شعبان ۲۵۵ ه.ق، علی رغم مراقبت های ویژه مأموران حکومت عباسی، در خانه امام عسکری علیه السلام چشم به جهان گشودند. تولد مخفیانه آن حضرت بی شباهت به تولد حضرت موسی علیه السلام و حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام نیست.

کنیه و نام امام زمان (عج)

نام: محمد بن الحسن

کنیه: ابوالقاسم

امام زمان حضرت مهدی (عج) هم نام و هم کنیه حضرت پیامبر اکرم(ص) است. در روایات آمده است که شایسته نیست آن حضرت را با نام و کنیه، اسم ببرند تا آن گاه که خداوند به ظهورش زمین را مزین و دولتش را ظاهر گرداند.

القاب امام زمان (عج):

مهدی، خاتم، منتظر، حجت، صاحب الامر، صاحب الزمان، قائم، خلف صالح، بقیه الله، منتقم، وارث، موعود، خاتم الاوصیاء، داعی، باسط، تمام، غائب، مأمول، ناطق، نور آل محمد(ص)

شیعیان در دوران غیبت صغری ایشان را «ناحیه مقدسه» لقب داده بودند. در برخی منابع بیش از ۱۸۰ لقب برای امام زمان (ع) بیان شده است.

ولادت امام زمان (عج):

ایشان یگانه فرزند امام حسن عسکری علیه السلام یازدهمین امام شیعیان است. امام زمان (عج) در سحرگاه پانزدهم شعبان ۲۵۵ هـ ق در شهر سامرا چشم به جهان گشود.

و پس از پنج سال زندگی تحت سرپرستی پدر بزرگوارشان امام حسن عسکری علیه السلام، و مادر بزرگوارشان نرجس خاتون، در سال ۲۶۰ هـ ق به دنبال شهادت امام حسن عسکری علیه السلام همچون حضرت عیسی علیه السلام و حضرت یحیی علیه السلام که در سنین کودکی عهده دار نبوت شده بودند. در پنج سالگی منصب امامت شیعیان راعهده دار شدند. امام زمان (عج) پس از سپری شدن دوران غیبت با تشکیل حکومت عدل جهانی احکام الهی را در سرتاسر دنیا حاکمیت خواهد بخشید.

آخرین امام شیعیان در ۱۵ ام ماه شعبان ۲۵۵ هـ ق، علی رغم مراقبت های ویژه مأموران حکومت عباسی، در خانه امام عسکری علیه السلام چشم به جهان گشودند. تولد مخفیانه آن حضرت بی شباهت به تولد حضرت موسی علیه السلام و حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام نیست. همان گونه که این دو پیامبر بزرگ الهی تحت شدید ترین تدابیر امنیتی فرعونیان و نمرودیان به اراده خداوند و به سلامت در کنار کاخ فرعون و نمرود متولد شدند، امام زمان (عج) نیز در حالی که جاسوسان و مأموران خلیفه عباسی تماموقایع خانه امام یازدهم علیه السلام را زیر نظر داشتند، در کمال امنیت و بدون آن که دشمنان آگاهی پیدا کنند، در سحرگاه روز جمعه نیمه شعبان قدم به جهان هستی گذاشتند.

دوران زندگی امام زمان (عج)

دوران زندگی حضرت مهدی (عج) به چهار دوره تقسیم می شود که به شرح زیر می باشد :

(۱) از تولد تا غیبت امام زمان (عج):

امام زمان (عج) پس از تولد حدود پنج سال تحت سرپرستی امام حسن عسکری علیه السلام به صورت نیمه مخفی زندگی کردند. یکی از کارهای بسیار مهمی که حضرت امام

حسن عسکری علیه السلام در این دوره انجام دادند این بود که امام زمان (عج) را به بزرگان شیعه معرفی کردند تا در آینده در مسئله امامت دچار اختلاف و دو دستگی نشوند.

(۲) غیبت صغری امام زمان (عج):

پس از شهادت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۶۰ ه.ق دوره غیبت صغری شروع شد و تا سال ۳۲۹ ه.ق ادامه پیدا کرد. در این دوره امام زمان (عج) از طریق

چهار نائب خاص خود به ادامه امور مردم می پرداختند و با مردم در ارتباط بودند.

(۳) دوره غیبت کبری امام زمان (عج):

این دوران از سال ۳۲۹ ه.ق شروع شد و تا زمانی که خداوند مصلحت بدانند ادامه خواهد داشت در این دوره پاسخ به پرسش ها و مشکلات و احکام مردم بر عهده نایبان عام

امام زمان (عج) است و حضرت نایب خاصی برای این دوره معرفی نکرده اند.

(۴) دوره حکومت امام زمان (عج):

پس از ظهور، امام زمان (عج) بر اساس احکام اسلام حکومت واحد جهانی تشکیل خواهند داد که در سایه آن سرتاسر جهان پر از عدل و داد خواهد شد.

پاران خاص امام زمان (عج):

۱. عثمان بن سعید عمروی (متوفای سال ۲۶۵ ه.ق).
۲. محمد بن عثمان عمروی (متوفای سال ۳۰۴ ه.ق).
۳. حسین بن روح نوبختی (متوفای سال ۳۲۶ ه.ق).
۴. علی بن محمد سمیری (متوفای سال ۳۲۹ ه.ق).

این چهار تن نماینده بلافصل امام زمان (عج) بودند که در ایام غیبت صغری، پس از شهادت امام حسن عسکری (ع)، از سال ۲۶۰ تا ۳۲۹ ه.ق به مدت ۷۰ سال به ترتیب، واسطه

میان امام زمان (عج) و شیعیان ایشان بودند. این چهار نفر به «نواب اربعه» مشهورند. برای اشنایی بیشتر با نایبین خاص امام زمان (عج) به لینک زیر مراجعه فرمایید. نواب خاص امام زمان (عج)

حدیث امام رضا (ع) درباره امام زمان (عج)

پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار علیهم السلام هر کدام در سخنان خود به اوصاف حضرت مهدی (عج) اشاره کرده اند. امام رضا علیه السلام در توصیف ویژگی های چهره و سجایای اخلاقی و ویژگی های برجسته امام زمان

(عج) می فرمایند: «قائم آل محمد(عج) هاله هایی از نور چهره زیبای او را احاطه کرده است رفتار معتدل و چهره شادابی

دارد. از نظر ویژگی های جسمی شبیه ترین فرد به رسول خدا(ص) است. نشانه خاص او آن است که گرچه عمر بسیار طولانی دارد، ولی از سیمای جوانی برخوردار است؛ تا آن جا که هر بیننده ای او را چهل ساله یا کمتر تصور می کند. از دیگر نشانه های او آن است که تا زمان مرگ با وجود گذشت زمان بسیار طولانی هرگز نشان پیری در چهره او دیده نخواهد شد».

جانشین بعد از امام عسکری (ع) به نقل از جناب عثمان بن سعید بن عمری

روزی عثمان بن سعید بن عمری به همراه حدود چهل نفر از بزرگان شیعه به حضور امام عسکری علیه السلام رسیدند تا درباره جانشین ایشان سؤال کنند و در آینده از ایجاد اختلاف در مسئله امامت جلوگیری کنند. راوی می گوید: وقتی عثمان بن سعید به امام عسکری علیه السلام گفت: آمده ایم تا درباره مطلب مهمی که شما به آن آگاه ترید از شما سؤال کنیم، امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: بنشین عثمان. پس از ساعتی امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: آیا می خواهید بگویم به چه منظوری آمده اید؟ همه گفتند: ای فرزند رسول خدا، بفرمایید. آن گاه حضرت فرمودند: آمده اید تا درباره حجت خدا و امام پس از من بپرسید. همه گفتند: آری. در این لحظه ناگهان پسریکه چهره درخشانی چون ماه داشت و از هر حیث به امام عسکری علیه السلام شبیه بود وارد شد. حضرت فرمودند: بعد از من پیشوای شما و جانشینم این فرزند من است. مواظب باشید پس از من در دین دچار آشفتگی نشوید...

وظایف شیعیان در عصر غیبت

وظیفه در زمان حضور امام معصوم (علیه السلام) بسیار مهم است. گرچه آن حضرت از نظر ما غایب است، اما به ما اشراف و آگاهی دارد و بر اعمال و رفتار ما ناظر است. بنابراین تمام وظایفی که قرآن مجید و پیامبر اکرم

(صلي الله عليه وآله) و ائمه معصومين (عليهم السلام) برای یک فرد مسلمان تعيين و بيان فرموده‌اند در زمان غيبت نیز متوجه ماست که همه اين وظيفه را می‌توان در یک جمله خلاصه کرد و گفت بزرگ‌ترین وظيفه شيعيان در عصر غيبت انتظار فرج ("عن أمير المؤمنين (عليهم السلام) قال، قال: رسول الله (ص) أفضل العبادة انتظار الفرّج).

و ظهور دولت جهانی حضرت مهدي (عجل الله تعالى فرجه الشريف) است؛ اما با عنایت به این‌که انتظار فرج یک شعار نیست، بلکه یک فرهنگ است و مجموعه‌ای از وظيفه و تکالیف است که باید عملی شود تا یک فرد، منتظر حقیقی مولا و امام خود باشد.

وظایف شعیان نسبت به امام زمان زیاد ۱۷ مورد می باشد که ما در اینجا به ۵ مورد اشاره می کنیم

۱.۱ - شناخت کامل دین

کامل دین؛ یعنی در بخش عقاید، اخلاق، احکام و و شناخت معرفت اسلامی خویش را سامان داده، وضعیت روحی و وظایف، منتظر باید تفکر درونی خود را تقویت کند و ایمان

۱.۲ - مطالعه برای شناخت بیشتر

در جهت معرفت و شناخت هرچه بیشتر امام زمان مطالعه (عجل الله تعالى فرجه الشريف) .

۱.۳ - پیروی از قرآن و اهل بیت

به عنوان و فرهنگ اهل بیت (عليهم السلام) پیروی کامل از قرآن نزدیک‌ترین افراد به پیامبر اکرم (صلي الله عليه وآله) و آگاه‌ترین افراد از حقایق دین

۱.۴ - اطاعت از نایبان برحق امام زمان

و (به‌ویژه ولی فقیه امام زمان) مراجع معظم تقلید اطاعت از نایبان برحق همراه و همگام با آنان و زمینه ظهور را فراهم کردن.

۱.۵ - اتحاد با دیگر مسلمانان

اتحاد و هم‌بستگی با دیگر مسلمانان به ویژه شیفتگان و منتظران واقعی آن حضرت.

انتظار فرج در عصر حاضر

روایت است از پیامبر اعظم (ص) که فرمودند: بالاترین جهاد امت من انتظار فرج است. دو نوع انتظار وجود دارد؛ یکی انتظاری است که سازنده است و دیگری انتظاری است که ویرانگر است. انتظار سازنده اصلاح‌گراست و دارای شرایط و ویژگی‌هایی است. اما انتظار ویرانگر هم همان است که معتقد است باید جامعه را به فساد کشاند تا ظهور حضرت میسر شود.

باید با فرهنگسازی در جامعه موضوع مهدویت و انتظار را نهادینه کنیم، امروز خیلی از افراد هنوز با موضوع مهدویت بیگانه و ناآشنا هستند. بنابراین یکی از اصلی‌ترین وظایف در باب مهدویت این است که یک منتظر واقعی در بعد علمی، عقلی و رفتاری پیرو واقعی امام باشد و ایمان و فضایل را در وجودش تقویت کند و در وهله اول به ولایت اهل بیت عصمت و طهارت (ع) تمسک بجوید. از حضرت امام صادق (ع) روایت است که فرمودند: خوشا به حال شیعیان ما، همان کسانی که تمسک می‌جویند به محبت ما در زمان غیبت قائم ما. امام سجاد (ع) می‌فرمایند: هر کس که در زمان غیبت امام زمان (عج) در ولایت ما اهل بیت علیهم السلام ثابت قدم باشد پاداش هزار شهید از شهدای جنگ بدر و احد را به او می‌دهند. این

حدیث بسیار پر مغز از امام چهارم شیعیان نشان از اهمیت بسیار زیاد بحث ولایت پذیری و ثابت قدم ماندن در راه ولایت اهل بیت و نایب امام زمان (عج) دارد.

نظر امام خمینی درباره امام زمان (ع)

امام خمینی با استناد به روایتی معتقد است امام عصر (علیه السلام) است و زمام امور مردم به دست ایشان است و آن دارای ولایت تشریحی و دیگر ائمه حضرت همچون پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) (علیهم السلام) وارث افراد بی وارث است؛ همچنین امام زمان دارای ولایت است و به اراده خداوند بر همه تغییرات از جمله زیادی عمر و تکوینی تقدیر روزی که فرشتگان موکل و مامور آن هستند، نظارت دارد و به اذن خداوند متعال، توانایی دارد حرکت هر یک از جزئیات طبیعت را که بخواهد کند یا سرعت بخشد.

[۶۳]

امام خمینی معتقد است طبق آیه «تنزل الملائکه و الروح» فرشتگان در شب قدر، خدمت امام زمان (علیه السلام) می‌رسند و لیلۃ القدر که از زمان پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) بوده، برای امام زمان (علیه السلام) نیز امتداد دارد و در صورت آگاهی به سر آن، همه مشکلات مسلمانان آسان می‌شود.